

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001911

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-05-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дмитрієва Марія Михайлівна

2. Maria M. Dmitrieva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 19-04-2024

Спеціальність за освітою: Медіація

Місце роботи здобувача: Комунарський районний суд м. Запоріжжя

Код за ЄДРПОУ: 37408348

Місцезнаходження: , 69104

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 17.051.093

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.01.01, 10.01.07, 10.01.08

Тема дисертації:

1. Реалізація принципу правової визначеності : вітчизняний і зарубіжний досвід
2. Implementation of the principle of legal certainty: domestic and foreign experience

Реферат:

1. У дисертації здійснено комплексне дослідження реалізації принципу правової визначеності крізь призму вітчизняного і зарубіжного досвіду. Доведено, що формування принципу правової визначеності відбувалося упродовж тривалого часу шляхом генези загальних уявлень про стабільність і передбачуваність норм права до поняття, а згодом і принципу правової визначеності та іманентно пов'язано з розвитком права як системного явища (онтологічний аспект), процесами його пізнання (гносеологічний аспект), усвідомленням його цінності для людини, суспільства, держави (антропологічний і аксіологічний аспекти). На підставі аналізу й узагальнення джерел права, поглядів вітчизняних і зарубіжних учених запропоновано умовну періодизацію генези уявлень про правову визначеність, виокремлено й охарактеризовано вісім основних етапів. Систематизовано сучасні наукові джерела вітчизняних і зарубіжних учених, виокремлено основні напрями й аспекти дослідження принципу правової визначеності в сучасній юридичній науці. Доведено існування тенденцій активізації загальнотеоретичного й галузевого дослідження принципу правової визначеності як нагальної потреби поєднання стабільності й динамізму правового регулювання в умовах

зростання невизначеності у всіх сферах суспільства. Виявлено характерні ознаки правової визначеності та запропоновано авторське тлумачення поняття правової визначеності як якісної характеристики права, що відображає правову передбачуваність і прогнозованість для людини, суспільства, держави; оптимальне врегулювання суспільних відносин, що поєднує правову стабільність і правовий розвиток; забезпечується обмеженням дискреційних повноважень та дотриманням сукупності змістовних і процедурних вимог до формулювання, викладу, реалізації й застосування норм права, які в своїй взаємодоповнюваності поєднуються у відповідному принципі. Обґрунтовано авторське бачення реалізації принципу правової визначеності як специфічної юридичної конструкції яка відображає цілеспрямовану і системну діяльність суб'єктів права, спрямовану на врегулювання суспільних відносин, забезпечення їх сталості й розвитку за допомогою встановлення сукупності взаємопов'язаних вимог, які різною мірою простежуються у підсистемах правової системи (насамперед, вимоги до норм права, правотворчої, правозастосовної діяльності та їх суб'єктів, обмеження дискреційних повноважень), поєднує пізнавальний (когнітивний), нормативний, аксіологічний і антропологічний характер; визначається рівнем розвитку юридичної техніки та правозастосування; корелятивно пов'язана з потребами та свідомістю людини. Доведено, що правовим підґрунтям реалізації принципу правової визначеності є правові акти твердого і м'якого права, які умовно об'єднані у три групи: правові акти на міжнародному рівні; правові акти на регіональному, зокрема європейському рівні; правові акти у національному праві. Встановлено, що на міжнародному рівні принцип правової визначеності та його вимоги закріплюються опосередковано, через принцип верховенства права, насамперед, у правових актах у сфері прав людини; на регіональному, зокрема європейському рівні принцип правової визначеності закріплюється у якості складника принципу верховенства права та окремого принципу. Змістовне наповнення принципу правової визначеності відбувається завдяки судовій практиці ЄСПЛ, Європейського Суду. На національному рівні принцип правової визначеності закріплено в Конституції України, Кодексах, законах, рішеннях КСУ та ВС. На основі аналізу правових актів міжнародного, європейського та національного рівнів обґрунтовано тенденцією закріплення вимог принципу правової визначеності у правових актах у сфері прав людини, правосуддя, забезпечення сталого розвитку. Встановлено, що змістовне наповнення принципу правової визначеності, його особливості у різних галузях права обумовлені специфікою правовідносин. Доведено, що реалізація принципу правової визначеності у процесуальній діяльності відбувається у різних правових формах. У цивільному процесі реалізація принципу втілюється в системі оскарження і підставах перегляду судових актів, які набули законної сили. У кримінальному процесі правова визначеність передбачає прогнозованість і зрозумілість його ходу, наслідків, правового становища його учасників, а також інших осіб, чії права та законні інтереси зачіпаються. Обґрунтовано, що функціонування і розвиток правової системи України значною мірою визначаються реалізацією принципу правової визначеності у її підсистемах і компонентах. Доведено, що реалізація принципу правової визначеності, поряд із нормативною та функціональною підсистемами, простежується в інституційній, ідеологічній та комунікативній підсистемах правової системи України...

2. The dissertation carries out a comprehensive study of the implementation of the principle of legal certainty through the prism of domestic and foreign experience. It is proved that the formation of the principle of legal certainty took place over a long period of time through the genesis of general ideas about the stability and predictability of the norms of law to the concept, and later the principle of legal certainty, and is immanently connected with the development of law as a systemic phenomenon (ontological aspect), the processes of its cognition (epistemological aspect), awareness of its value for a person, society, state (anthropological and axiological aspects). On the basis of the analysis and generalization of the sources of law, views of domestic and foreign scientists, a conditional periodization of the genesis of ideas about legal certainty is proposed, eight main stages are singled out and characterized. Modern scientific sources of domestic and foreign scientists are systematized, the main directions and aspects of the research of the principle of legal certainty in modern legal science are highlighted. The existence of tendencies to intensify the general theoretical and branch research of the principle of legal certainty as an urgent need to combine the stability and dynamism of legal regulation in conditions of growing uncertainty in all spheres of society is proven. Characteristic signs of legal certainty were

identified and the author's interpretation of the concept of legal certainty as a qualitative characteristic of law reflecting legal predictability and predictability for a person, society, and state was proposed; optimal regulation of social relations, combining legal stability and legal development; is ensured by the limitation of discretionary powers and compliance with a set of substantive and procedural requirements for the formulation, presentation, implementation and application of legal norms, which in their complementarity are combined in the corresponding principle. The author's vision of the implementation of the principle of legal certainty as a specific legal construction that reflects the purposeful and systematic activity of legal entities aimed at regulating social relations, ensuring their stability and development by establishing a set of interrelated requirements that can be traced to varying degrees in the subsystems of the legal system is substantiated (first of all, requirements for the norms of law, law-making, law-enforcement activities and their subjects, limitations of discretionary powers), combines a cognitive (cognitive), normative, axiological and anthropological character; determined by the level of development of legal technology and law enforcement; correlatively related to human needs and consciousness. It has been proven that the legal basis for the implementation of the principle of legal certainty is legal acts of hard and soft law, which are conditionally combined into three groups: legal acts at the international level; legal acts at the regional, in particular, European level; legal acts in national law. It was established that at the international level, the principle of legal certainty and its requirements are established indirectly, through the principle of the rule of law, primarily in legal acts in the field of human rights; at the regional, particularly European level, the principle of legal certainty is established as a component of the principle of the rule of law and a separate principle. The substantive fulfillment of the principle of legal certainty occurs thanks to the judicial practice of the ECtHR, the European Court. At the national level, the principle of legal certainty is enshrined in the Constitution of Ukraine, Codes, laws, decisions of the KSU and Supreme Court. On the basis of the analysis of legal acts of the international, European and national levels, the tendency to consolidate the requirements of the principle of legal certainty in legal acts in the field of human rights, justice, and ensuring sustainable development is substantiated. It has been established that the content of the principle of legal certainty, its features in various branches of law are determined by the specificity of legal relations. It has been proven that the implementation of the principle of legal certainty in procedural activity takes place in various legal forms. In the civil process, the implementation of the principle is embodied in the system of appeals and grounds for review of judicial acts that have entered into force. In the criminal process, legal certainty implies predictability and clarity of its course, consequences, legal position of its participants, as well as other persons whose rights and legitimate interests are affected...

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Дмитрієва М.М. Правова визначеність: поняття й зміст. Вісник Запорізького національного університету: Юридичні науки. Зб. наук. пр. 2020. № 3. С.15-22.
- Дмитрієва М.М. Проблеми правової визначеності в правотворчості. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія. «Юриспруденція». 2021. №51. С.13-18.
- Dmytriyeva M. The Peculiarities of Legal Certainty in Criminal Proceedings: theoretical and legal aspects. Baltic Journal of Legal and Social Sciences. № 3, 2021. P 59-67. (Scopus)
- Horodovenko Viktor, Shandula Alexander, Dmytriyeva Mariya. Legal certainty in law enforcement through the prism of ECtHR decisions. Amazonia Investiga. Volume 11 –Issue 59/ November 2022. P. 43-53. (Web of

Science)

- Дмитрієва М.М. Принцип правової визначеності у протидії міжнародному тероризму: теоретичні й практичні аспекти. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №3/4. С. 25-29.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Городовенко Віктор Валентинович
2. Viktor V. Horodovenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луць Людмила Андріївна
2. Ludmyla A. Lutz

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8182-2449

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калиновський Богдан Валерійович

2. Bohdan V. Kalynovskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9654-0201

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут Управління державної охорони України
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 37471084

Місцезнаходження: вул. Петра Болбочана 8, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єрмоленко Дмитро Олександрович

2. Dmytro O. Yermolenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-1334-5194

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макаренков Олексій Леонідович

2. Oleksii L. Makarenkov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0042-165X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Удовика Лариса Григорівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Удовика Лариса Григорівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Дребезов Денис Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна